

bevétele volt 1916-ban 17, 1917-ben 18 millió frank bevétellel számolt. Egy nagyon ismert részvénytársaság, az amerikai petróleumtröszt konkurrenciája, a háború következtében hihetetlen nyereségre tett szert, 1916-ban 32, 1917-ben 44 és 1918-ban 71 millió holland forintot keresett." — A világháború alatt volt olyan japán vállalat, amely 600 százalék osztalékat adott részvényeseinek.

(Bécs)

Szacsvey Gusztáv

SEMLEGES — SVÁJC. Az újságokban így hirdeti magát: „SVÁJC A BÉKESZIGET!” „SVÁJC A VILÁG PARADICSOMA!” „A SEMLEGES SVÁJC!”

A gyanútlan ember, ha Svájcra gondol, csak teheneket lát. Hegyoldalon legelésző jámbor svájcereket. Meg valódi Milka tejsocoládét. Azonkívül bob- és síversenyt, meg szentbernáthegy-i fajkutyákat.

A Baedeker szerint Svájcban gleccserek vannak, lavinák, magaslati üdülőtelepek, menedékházak, Lausanne, Montreux, Davos és St. Moritz. Azonkívül zsebóra- és toronyóra gyárak, svájci frank és genfi Népszövegség és Tell Vilmos a híres céllövő.

A mitsemsejtő halandók szerint a jámbor svájciak részben idegent vezetnek és a Jungfrau-ra másznak, részben vajat köpülnek és jód-lizva szaporodnak.

Mind ezek után valószínűleg sokan meglepetéssel fogják hallani, hogy előbbi közismert nevezetességeken kívül: Svájcban működik Európa leghatalmasabb hadiipar-trösztje! A „semleges” Svájcban! Számosaknak állig hihető, hogy a svájci, sőt semleges-svájci Soleure, Neuchâten, Oerlikon, Dornach és Thourne helységek munició, ágyú, gépfegyver és fegyvergyárak, valamint az ugyancsak semleges-svájci Bâle vegyipari üzemei évek óta többet forgalmaznak egyetlen „jól sikerült” kínai vagy bolíviai háború egy hete alatt, mint az összes behirdetett magaslati és alacsonylati üdülőtelepek az egész szezonban.

A „békesziget” és „paradicsom” és „semleges” Svájc hadiipar nagyüzemei közül például a Rhein Metall, a Waffnenfabrik Solothurn, a Schweizerische Industrie Gesellschaft, a Metallwerk A. G. és a Schweizerische Metallwerk Selvet Cie 1933-ban több mint 180 millió svájci frank értékű különböző hadianyagot szállítottak, főként a Csang Kai Sek-féle „nemzeti” Kínának és Japánnak! (És elvétve, Dél-Amerikának).

Gyengébbek kedvéért meg kell említenünk azt is, hogy semleges-Svájc hadiipar trösztje Európába vagy a Távolveletre, csak az orosz-ellenes frontnak szállít! Semleges-Svájc ugyanis „halálos” ellensége a Szovjet Uniónak, Nemesak azért, mert leghatalmasabb hadiipar vállalatának a Rhein Metall-nak ugynevezett lap- és forgótókéje 50 százalékban a német Reichscreditgesellschaft, 25 százalékban a szintén német Krupp, sőt a megmaradó 25 százalékban egyenesen és kimondottan a német állam tulajdona. De nemesak azért, hanem azért is, mert ugyanennek a Rhein Metall-nak az a Max von den Porten úr az elnöke, aki Thyessen és a többiek mellett, a Hitler-féle diktatura legbökezőbb finanszirozója.

Semleges-Svájc a nemzetközi nagykapitalizmus mindenféle származású és rendeltetésű milliárdjainak legfélelmetesebb gyűjtőhegye és páncélszekrénye! A három vezető svájci nagybanknak a Volksbank-nak, a Bankverein-nak és a Bankgesellschaft-nak betétfállománya 1933-ban több mint másfél milliárd frank volt! Svájci frank! (Ugyanakkor, amikor például az „aranyban fürdő” és a 4 milliós Svájcnál tisztebb népeesebb Franciaország 5 vezető nagybankjának

kimutatott összes betétállománya „mindössze csak“ 800 millió frank!) Mindezekon kívül pedig a semleges-Svájc 400 ezer ipari munkásának több mint 10 százaléka — munkanélküli!...

... Az újságokban így hirdeti magát: „SVÁJC A BÉKESZIGET!“ „SVÁJC A VILÁG PARADICSOMA!“ „A SEMLEGES SVÁJC!“
(Gyulafehérvár) Keleti Sándor

A CSEHSZLOVÁK TECHNOKRACIA ÉS A VALSÁG. A gazdasági válság mélypontját a csehszlovák ipar is maga mögött hagyta. Itt is mutatkoznak a depresszióba való átmenet első gyöngye jelei. Nem fér kétség ahhoz, hogy ez a depresszió több vonásában lényegesen eltér azoktól, amelyek a megelőző válságokat követték. Ez természetesen is. Hiszen maga a krízis sem volt a korábbi ciklikus válságokhoz hasonlítható. A páratlanul mély és hosszantartó mezőgazdasági válság mellett, a középrétegek tönkremenése, a gyarmati piacok teljes vagy részleges elvesztése tetézték. Nyilvánvaló, hogy ugyanezen körülmények a depressziót egészen felületessé teszik és egy újabb konjunkturába lendülését megakadályozzák. Az egész világon hatnak ezek a tényezők és Csehszlovákia sem képezhet kivételt. Abban is közös vonást mutat fel a csehszlovák és a többi országok depressziója, hogy erős szerepet játszik benne a fokozott fegyverkezés. A termelés terén a vas- és acélttermelés mutatja fel a legszámottevőbb javulást. A hadiiparnak jelentős részesedése a termelés feljavulásában sokaknál azt a hitet kelti, hogy az egész depresszió nem egyéb fegyverkezési konjunkturánál. Ez azonban nincs egészen így, mert bár pl. a nehézipar termelvényeinek jelentős része tényleg hadianyagokban rögzítődik meg és a kereskedelemben is a hadiipari nyersanyagok adják meg a hangot, kétségtelen, hogy a többi iparágak termelési és kereskedelmi adatai is depressziós tüneteket mutatnak fel, bár semmiesetre sem olyan mértékben, mint az előbbieket.

A nyersacél termelés, mely 1932-ben az 1913-as színvonal 55 százalékát tette csak ki és 1933-ban is csupán 2—3 százalékkal többet, ez év márciusában és áprilisában már 80 százalék körül mozgott. Igaz, hogy ez az 1929-es termelési számoknál még mindig alacsonyabb 50 százalékkal, mert a legutolsó konjunkturaév nyersacélttermelése 77 százalékkal hagyta maga mögött a háború előtti legmagasabb színvonalat. A többi iparágak termelése e mögött marad és éppen ez juttatja kifejezésre a depresszió ingatag voltát, meg a hirtelen visszaesési lehetőségeket.

A NARODNOHOSPODARSKY OBZOR legutolsó száma már megtorpanásról beszél. Ugyanezen forrásból megtudjuk azt is, hogy a márciusi és áprilisi magasabb külkereskedelmi forgalmat a vasipar veszteségeivel bonyolította le csak azért, hogy a piacokat egy jobb jövő reményében megtarthassa.

A külkereskedelem áprilisi és májusi adatai nagyon szembetűnően juttatják kifejezésre a lehetséges, sőt várható visszaeséseket. A cseh korona külföldi értécsökkentése után a márciusi export 25 százalékon felüli javulást mutatott. De áprilisban már csak az import emelkedett (jelentéktelenül) (571 millió ek.-ról 578 millióra), míg az export 633 millióról 552 millióra csökkent. Egyes iparágak terén a hanyatlás egyenesen katasztrófális. Így a cukoripar exportja áprilisban 1272 tonnát tett ki a megelőző év áprilisának 2044 tonna kivételével szemben.

A depresszióinak ingatagsága mellett további jellegzetessége az, hogy alig befolyásolja a munkapiacot. A munkanélküliség enyhülése jobbára idényjellegű, amennyiben nem egyenesen a segélyezésből és